

Ανοιχτή επιστολή: **Να μπει ένα τέλος στα κενά σε υπηρεσίες διερμηνείας που εξακολουθούν να υπονομεύουν τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα**

Προς

Τον Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου, **κ. Νικόλα Παναγιωτόπουλο**

Την Υφυπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου, **κ. Σοφία Βούλτεψη**

Τον Υπουργό Υγείας, **κ. Άδωνη Γεωργιάδη**

Την Αναπληρώτρια Υπουργό Υγείας, **κ. Ειρήνη Αγαπιδάκη**

Κοινοποίηση

Γενικός Γραμματέας Μεταναστευτικής Πολιτικής, **κ. Εμμανουήλ Λογοθέτης**

Γενική Γραμματέας Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο, **κ. Δήμητρα Λυγούρα**

Επικεφαλής της αποστολής του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για το Άσυλο (EUAA) στην Ελλάδα, **κ. Jette Christiansen**

Προϊσταμένη Μονάδας στη Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, **κ. Katerina Wolfova**

Εκπρόσωπος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, **κ. Maria Clara Martin**

Συνήγορος του Πολίτη, **κ. Ανδρέας Ποττάκης**

Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, **κ. Μαρία Γαβουνέλη**

Αξιότιμοι/ες Κύριοι/ες Υπουργοί,

Με την παρούσα ανοιχτή επιστολή, οι υπογράφωντες φορείς θέλουμε να εκφράσουμε τη βαθιά μας ανησυχία για τις επίμονες έλλειψεις στις υπηρεσίες διερμηνείας για πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα, οι οποίοι πλέον αντιμετωπίζουν ακόμη μεγαλύτερους περιορισμούς σε βασικά τους δικαιώματα όπως είναι η αποτελεσματική πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου και το δικαίωμα πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη. Ενώ [μέσα ενημέρωσης](#) και [φορείς της κοινωνίας των πολιτών](#) κατά διαστήματα τους τελευταίους μήνες έχουν τονίσει τις [σοβαρές ελλείψεις σε διερμηνείες](#) και άλλα κενά που έχουν σημειωθεί στην παροχή υπηρεσιών διερμηνείας, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι έχουν ληφθεί προσήκοντα μέτρα για την εδραίωση ενός λειτουργικού συστήματος διερμηνείας στις διαδικασίες ασύλου στην Ελλάδα.

Θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε στους αποδέκτες αυτής της επιστολής ότι η οργάνωση ΜΕΤΑδραση, που μέχρι πρότινος παρείχε υπηρεσίες διερμηνείας στις αρμόδιες αρχές ασύλου, ανέστειλε τις δραστηριότητές της στις 14 Μαΐου 2024 λόγω πολύμηνων καθυστερήσεων στις πληρωμές από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Δημόσια [έγγραφα](#) δείχνουν ότι πληρωμές στη ΜΕΤΑδραση για εργασίες που ολοκληρώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2023 καταβλήθηκαν από το Υπουργείο τον Ιούλιο του τρέχοντος έτους, ύστερα δηλαδή από καθυστέρηση επτά μηνών. Το Υπουργείο δεν έχει εκδώσει ακόμη κάποια ανακοίνωση σχετικά με την επαναφορά των υπηρεσιών διερμηνείας, οι οποίες χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και

Ένταξης (TAME) για την περίοδο 2021-2027, είτε από τη ΜΕΤΑδραση είτε από κάποιον άλλον πάροχο.

Λόγω των συνεχιζόμενων καθυστερήσεων στην ανανέωση της σύμβασης παροχής διερμηνείας, προς το παρόν δεν υπάρχουν σχεδόν καθόλου διαθέσιμοι διερμηνείς εντός της Υπηρεσίας Ασύλου και εξαιρετικά περιορισμένος είναι επίσης ο αριθμός διερμηνέων σε προσφυγικές δομές τόσο στην ενδοχώρα όσο και στα νησιά. Αντιλαμβανόμαστε ότι εξίσου ασαφής είναι η τύχη προσωρινών ρυθμίσεων που τέθηκαν σε εφαρμογή με σκοπό να καλύψουν επείγοντα κενά, όπως η υποστήριξη στη διερμηνεία που παρέχεται από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) σε σημεία καταγραφής σε ολόκληρη τη χώρα. Στα τέλη Σεπτεμβρίου 2024, η παροχή υπηρεσιών διερμηνείας από την EUAA μειώθηκε σημαντικά, επηρεάζοντας κυρίως τις προσφυγικές δομές στην ενδοχώρα.

Ακόμη, στα πλαίσια του προγράμματος Hippocrates, η υλοποίηση του οποίου ξεκίνησε πρόσφατα, δεν προβλέπονται κονδύλια για υπηρεσίες διερμηνείας κάτι που προκαλεί σημαντικά εμπόδια στην παροχή υγειονομικής περίθαλψης σε αιτούντες άσυλο που ζουν σε προσφυγικές δομές. Η έλλειψη διερμηνείας επιβαρύνει περαιτέρω νοσοκομεία και ιατρικές εγκαταστάσεις, που ήδη αντιμετωπίζουν κενά, και αυξάνουν τον κίνδυνο επιδείνωσης της υγείας μεταναστών και αιτούντων άσυλο που δυσκολεύονται να έχουν έγκαιρη πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες.

Οι κάτωθι συνυπογράφωντες οργανισμοί, είμαστε ενήμεροι πολλών περιπτώσεων όπου ως αποτέλεσμα της κατάστασης οι αιτούντες άσυλο αδυνατούν να προχωρήσουν με τα αιτήματά τους για διεθνή προστασία ή να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά με τις αρχές, με σοβαρές συνέπειες σε όλες τις πτυχές της ζωής τους.

Περιορισμοί στην πρόσβαση στο άσυλο οδηγούν ανθρώπους σε αδιέξοδο και χωρίς προστασία

Λόγω της έλλειψης διερμηνείας, οι αιτούντες διεθνούς προστασίας εξακολουθούν να έρχονται συχνά αντιμέτωποι με αναβολές στις συνεντεύξεις ασύλου τους επειδή η Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου δεν διαθέτει διερμηνείς που να μιλούν μια γλώσσα που μπορούν να κατανοήσουν. Λίγες συνεντεύξεις πραγματοποιούνται [εξ' αποστάσεως](#), με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος κακής επικοινωνίας και [άλλων δυσκολιών](#). Η απουσία βοήθειας διερμηνείας έχει αντίκτυπο σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ασύλου, καθώς σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθούν οι συνεντεύξεις, δεν μπορούν να κοινοποιηθούν οι αποφάσεις στους αιτούντες και δεν μπορούν να υποβληθούν μεταγενέστερες αιτήσεις ή προσφυγές.

Παρά τις σοβαρές ελλείψεις στη διερμηνεία, οι αρχές εξακολουθούν να προτρέπουν τους αιτούντες άσυλο να συνεχίσουν όλες τις ενέργειες που σχετίζονται με τα αιτήματα διεθνούς προστασίας τους. Ως αποτέλεσμα, αναμένεται από τους αιτούντες να ταξιδέψουν, συχνά με δικά τους έξοδα, για να συναντήσουν τις αρχές ασύλου σε αστικά κέντρα, μόνο και μόνο για να μάθουν ότι το ραντεβού τους έχει αναβληθεί. Δεδομένου

ότι οι αιτούντες άσυλο δεν μπορούν να προχωρήσουν με τις αιτήσεις ή τις προσφυγές τους, αναγκάζονται να ζουν στην Ελλάδα χωρίς πρόσβαση σε βασικά δικαιώματα όπως η υγειονομική περίθαλψη, και χωρίς τη δυνατότητα να εργαστούν ή να λάβουν [οικονομικά βοηθήματα](#).

Αδυναμία πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη και περαιτέρω απομόνωση

Τα γλωσσικά εμπόδια λόγω των ελλείψεων στη διερμηνεία μπορούν να αποβούν ιδιαίτερα σοβαρά για άτομα με ευπάθειες και επείγουσες ή περίπλοκες ιατρικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που πάσχουν από χρόνιες ασθένειες ή ψυχικές διαταραχές, καθώς και για τις επιζώσες έμφυλης βίας. Όταν η βοήθεια διερμηνείας είναι περιορισμένη ή ανύπαρκτη, οι αξιολογήσεις ευαλότητας δεν μπορούν να διεξαχθούν σωστά. Πέρα από μια διαδικαστική παράλειψη, η έλλειψη ερμηνείας μπορεί περαιτέρω να αποτελεί άμεση παραβίαση του θεμελιώδους δικαιώματος στην υγειονομική περίθαλψη, καθώς συχνά οι αιτούντες άσυλο δεν μπορούν να επικοινωνήσουν τα συμπτώματά τους, να λάβουν ακριβείς διαγνώσεις ή να κατανοήσουν τις οδηγίες για τη θεραπεία τους.

Η κατάσταση αποτελεί πρόσθετο πλήγμα στις ήδη υποβαθμισμένες συνθήκες διαβίωσης των αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα, που πρόσφατα επηρεάστηκαν περαιτέρω από τις [πολύμηνες καθυστερήσεις](#) στις πληρωμές οικονομικών βοηθημάτων. Έχει επίσης ως αποτέλεσμα την περαιτέρω απομόνωση όσων διαμένουν σε προσφυγικές δομές, επιδεινώνοντας τη γενική έλλειψη υποστήριξης και τις εξαιρετικά κακές συνθήκες που εντοπίζονται σε [απομακρυσμένες δομές στην ενδοχώρα](#) αλλά και στις δομές των [νησιών του Αιγαίου](#). Μέχρι σήμερα, παραμένει ασαφές πότε και πώς θα επιλυθούν αυτά τα ζητήματα, αφήνοντας τους αιτούντες άσυλο στο σκοτάδι.

Για τους παραπάνω λόγους, καλούμε τους παραλήπτες αυτής της επιστολής να αναγνωρίσουν τη σοβαρότητα της κατάστασης και να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι ανάγκες των αιτούντων άσυλο για πρόσβαση σε διερμηνεία γίνονται σεβαστές μέσω:

- Της άμεσης επαναφοράς των υπηρεσιών διερμηνείας είτε με ανανέωση της σύμβασης με τον προηγούμενο πάροχο υπηρεσιών διερμηνείας είτε με τη σύναψη σύμβασης με άλλο πάροχο,
- Της άμεσης δημοσίευσης επίσημης ανακοίνωσης που να εξηγεί πότε θα ξαναρχίσουν οι διαδικασίες που έχουν επηρεαστεί από τις παρούσες ελλείψεις καθώς και τους λόγους και τις επιπτώσεις αυτών των ελλείψεων,
- Της όσο πιο σύντομης επαναφοράς όλων των διαδικασιών ασύλου που έχουν επηρεαστεί από την κατάσταση, και ιδιαίτερα της υποβολής μεταγενέστερων αιτήσεων και προσφυγών σε πρώτο βαθμό,
- Της έκδοσης προσωρινών εγγράφων σε άτομα των οποίων τα αιτήματα για διεθνή προστασία έχουν απορριφθεί σε πρώτο βαθμό, ώστε να μπορούν να ασκήσουν πλήρως τα δικαιώματά τους στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος εργασίας, και του δικαιώματος πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη, υπηρεσίες υποδοχής και οικονομικά βοηθήματα.

- Της άμεσης λήψης μέτρων με σκοπό τη μείωση των υποθέσεων που βρίσκονται σε εκκρεμότητα (backlog), οι οποίες έχουν επηρεαστεί περαιτέρω από τη διακοπή των υπηρεσιών διερμηνείας, και του περιορισμού όποιων καθυστερήσεων στην έκδοση και ανανέωση εγγράφων,
- Της εξασφάλισης ότι όσοι αιτούντες άσυλο επηρεάζονται από μελλοντικές ελλείψεις και κενά στη διαδικασία ασύλου α) είναι επαρκώς ενήμεροι σχετικά με τον αντίκτυπο αυτών των ελλείψεων στην πρόσβαση τους στη διαδικασία ασύλου και σε άλλα θεμελιώδη τους δικαιώματα, και β) έχουν πρόσβαση σε προσωρινά έγγραφα που τους προστατεύουν από αστυνομικούς ελέγχους και αυθαίρετη κράτηση,
- Του συντονισμού με το Υπουργείο Υγείας με σκοπό την άμεση παροχή διερμηνείας σε χώρους υγειονομικής περίθαλψης, ιδιαίτερα όσον αφορά περιπτώσεις που χρήζουν επείγουσα ιατρική φροντίδα.

Με εκτίμηση,

Action for Women
ARSIS Association for the Social Support of Youth
Avocats Sans Frontières France
Centre for Gender Rights and Equality DIOTIMA
Collective Aid
Changemakers Lab
Γιατροί χωρίς Σύνορα-Ελληνικό τμήμα
Dråpen i Havet / Stagona
ECHO100PLUS
Equal Legal Aid
Equal Rights Beyond Borders
European Lawyers in Lesbos (ELIL)
Fenix Humanitarian Legal Aid
Greek Council for Refugees (GCR)
Greek Forum of Migrants
Greek Forum of Refugees
HIAS Greece
I Have Rights.
Inter Alia
INTERSOS HELLAS
Irida Center
Jesuit Refugee Service (JRS) Greece
Legal Centre Lesbos
Lesvos Solidarity
Lighthouse Relief

Mazí Housing
Mobile Info Team
Project Armonia
Refugee Legal Support
Safe Passage International
Samos Volunteers
Second Tree
Symbiosis-Council of Europe School of Political Studies in Greece
Thalassa of Solidarity
Velos Youth
Yoga and Sport with Refugees